

TARTU ÜLIKOOOL

Kolm on asja... Arvud regilaulus

Tiiu Jaago

Lasteaiaõpetajate koolitusseminar „Üki, kaki, nommi...“,
Tartu, 3.-4.12.2015

Regilaulu struktuur

- supratasand – teadmised laulu kasutusesseostest, teemadest, sõnumist
- makrotasand – laulu ülesehitus
- mikrotasand – laulu tegelased, tegevuskohad, üksikute motiivide ja alateemade tervikuks sidumise viisid

Liisu Orik

Meie õues **õunapuu**

Mitu **oksa** õunapuul?
Kolm oli **oksa** õunapuul.

Mitu **õita** oksale
Kolm oli **õita** oksale

Metu **õuna** õiele
Üks oli **õuna** õiele.

<http://www.folklore.ee/UTfolkl/loengud/poeetika/exemplum/laul4.html>

Kolm metsa

E 18575/7 (5) < Maarja-Magdaleena, - Julius Martinson (1895)

Sinisirgu linnukene

I. Lendas üle kolme metsa

- Üks oli kuusemets – vana meeste mets
- Üks oli haavamets – noorte poiste mets
- Üks oli kasemets – noore neiu mets

II. Lendas üle kolme järve

- Üks oli viinajärv – vana meeste järv
- Üks oli õllejärv – noorte poiste järv
- Üks oli mõdujärv – noore neiu järv

III. Lendas üle kolme välja

- Üks oli rukkiväli – vana meeste väli
- Teine oli odraväli – noorte meeste väli
- Üks oli nisuväli – noore neiu väli

Kupja kolm tütart

E 7388/9 < Palamuse, - Helene Maasen

Emakene, meḿekene,
tegi mull viied vikelsukad
kahed-kolmed kosjasukad.
Ma lähän Koitu kosimaie,
Koidu kubja tüterida.
Koidu kubjal kolmi tütart:
üks on Anne ööriända,
teine Kaie keerukanda,
kolmas Mari luupajalga.

Ära sa võta Annekesta,
Annel alvad hammejakud
Kaiel kakenu' käissed.
Emakene, meḿekene:
Võta ikke Marikene,
Mari madal neitsikene
Maril maani hammejakud.

Oli mul üks...

- *Olli mul üks uibukene* - õunapuus kolm õuna – üks oli kuldne, teine hõbe, kolmas vaske
- *Üks on velleke minule* (seegi võeti sõtta; seegi oli sepp Virus)
- *Üks tütar emala* – kutsuti kullaks / hõbedaks

Oli minul kolme...

- *Oli minul kolme heada asja: üks oli naene noorukene, / teine tubli täkukene, / kolmas oli hüva orikas*
- *Meil on kol'mi aita õues: üks aga roovib rukkiida, / teine kaeb kaerasida, / kolmas arjani nisuda – neiupoolsete vastus - Teil küll kolmi aita õues: üks on hiirede elada, / teine kasside karata, / kolmas rottide ronida*

Viis kuni kümme

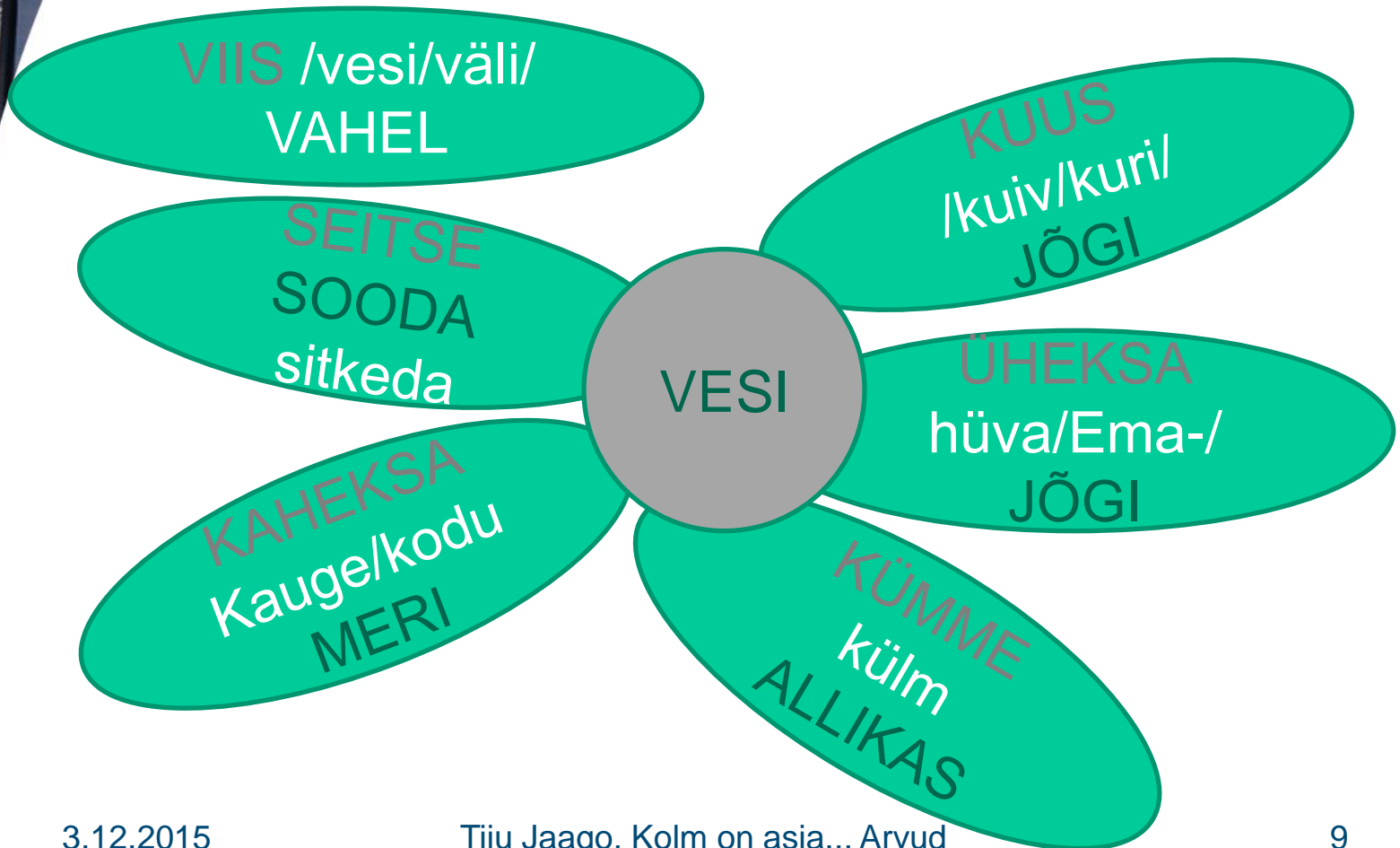
Loetelu – midagi on palju (mitu)

Vahemaa – kui kaugel, kui pikk tee

Katride teekond	Kaasa kaugel / Kodu kaugel
Viis väljade vaheta	Viis oli versta vaheta
Kuus on kuiva arusida	Kuus oli kuiva jõgeda
Seitse sooda sitkemada	Seitse sooda sitkeeda
Kaheksa kalamereda	Kaheksa kaugget mereda
Üheksa Emajõgeda	Üheksa hüva jõgeda
Kümme külma allikada	Kümme külma allikada

algriiim paralleelsõnad leksikaalne ühtsus

Tähemõrsja

(Laiuse, Palamuse, Maarja-Magdaleena)

- **linakuprad** kodus kasvama
- **kasvas kuu, kasvas, kasvas kaks:** kasvas Salme neitsikene
- sel käisid **kolmed kosilased:** üks oli kuu, teine päeva, kolmas tähte
- kaks äraütlemist, kolmanda kosjad võetakse vastu

Tähemõrsja

(Torma)

- Laulikmina leiab karjateelt kana
- Kanast sirgus Salme neitsikene
- Salmele tuldi kosja **viiekümne** hobusega, **kuuekümne** kutsariga